

Wanne-wahl, lämpat til stadigwarande wänskap, medh det helige bandet högtij...

Carling, Petrus Petri,

1 Ic 1680 Gezelius, Johan

National Library
of Sweden

Wänne = Wahl /

Edmpat til

Stadigwarande Wänskap /

Medh det Helige Bandet Högtideligen bekräftadt /

Emellan

Hög- Ehrelyrdige / och Höglärde

Herren /

Her **A O G A W**

GEZELIUM,

Then Helige Skrifte widtberömdde DOCT.

och Profess. widh Kongl. Academien i Åbo: Assessorem vthi

Doom-Capitlet / sampt Pastorem öfwer S. Mariæ För sam-

bling / så och för tiden MAGNIFICUM

RECTOREM,

Sampt

Den Ehreborna och Dygderijka Jungfru /

A. H E D E W A G H

L I E T Z E N:

I Åbo Doom-Kyrckia

den 26. Augusti Åhr 1680.

Til skyldigh uenst frambracht aff Holmensibus.

A B D /

Tryckt af Johan Winter.

827.

10

1680

Stertänckenligen hafwer Alciatus, den Wiffbeeg-fulle Ulyfsem så och den strydbare Diomedem, i sit här- ligo Sinne-Beläte/ medh denne öfwerstriffen sammanfogat: Unus nihil: duo plurimum possunt. Me- ningen vnder detta Språket för- borgat är låt at påfinna/ så at ic- ke betarfwas aff den mång-Åhrs-betänckte Numa Pom- pilio der om befråga. Nembligen en Menniskia allena/ och vthan en eller annan trogen Wån/ icke ther ringaste vthråtia kan/ om han skönt wore så wifs som Ulyfses, ja starckare än Diomedes: fast wore han än taligare än Xenophon och Demosthenes, om hwilka förmåbles/ at de- ras Tahl warit som Himmelens Blixt och Dundrande. Hafwer fördenskul dhe lærdas Mening enhålleligen gådt der vth vppå/ at/ dhe en rätt förtrogen Wånstap/ ne- cessitudinem kalladh/nå kunnat; emedan man så omöjle- ligen den kan umbära/ som en halff deel aff sin Siäl; dhe så sitt Andamåhl träffat hafwa: Om iagh skulle omröra/ hwadh widrigit faller i Menniskiones Arbete: så är i Sanning effertänckeligit at vthwålia en godh/ vprichigh/ beständig och trofast Wån/ iagh menar icke ögne-vthan rätte Wänner/ hwilket wil icke allenast wa- ra Möda medh/ vthan Konst och skoor Lycka. Far iagh

iagh här vthinnan wilsse eller och intet/ kan iogh ej wäl
weta: Men således hafwa dhe Gamble denna Hande-
len vthi föllliande Emblemate författat. Ett lÿtet Bord
hafwa dhe framstält/ der på twarit måhlat ett Hierta/
medh många fringom stående ögon/ Lampor och Stier-
nor/ medh denna öfwerkriffen: Vide cui! See tigh
swäl före/ hwem du gifwer ditt Hierta! Hwem är ibland
dödelige Wienniskior så klook och försichti gh/ at han här
vthinnan spelar Nestare? En hundrade ögder Argus,
wore aff Nöden: här behöfde man Diogenem, icke medh
en/ vthan medh 1000. Lyctor / at man wäl finge see
Hiertat/ för än Wänskapen slötes. Ej är hwar och en
Wän så trogen/ som Jonathan war David eller Pythias
Damon. Wäst går det så til/ då tu täncker tigh så Lustaff
tin Wän/får tu en odrägeligh Last/för Wän, en mordiff
Fiende/ för Lyssa/ en olÿdeligh Ångest och Pÿna/ja medh
ett Ord/ Fångelse och Qual hafwer tu tigh vthwalt.
Hwar bekänner då det / at detta Språket finner här sitt
rätta rum; Deliberandum est diu, quod statuendum est se-
mel, det måste man länge betänckia / som han oförander-
ligen en gång årnar sluta; beshÿerligen och hälst i Wän-
ne-Wahlet. Såsom nu Wänner äro mångehanda / så
äro lÿkwäl ibland dem dhe äldste / lofligaste / aller heli-
gaste/ troofaste/ rätt-förtroende Licht-Folck; Vthi
hwilkas inbördes Wahl den aldranogaste Betänckjam-
heten bör tagas i acht. En lÿka som bemålte Wänskap
är den nogaste och sanfärdigaste; altså kan han/ som en
annan/ för hwariehanda Orsaak skull icke vplöfas/vthan
böhr så länge ornggeligen hållas/ til des Ehrenskap-
sens Instichtare dem igenom den övndwÿkelige Döden
åthskillier. Herz B R U D G U M M E / ju medh no-
ga Betänckande hafwen i detta hoos Eder öfwerwä-
gat och betrachtat/ in såsom J vthi Edert Hierta ett na-
tur-

turligit drifwande befunnit/ Eder effter Gudz den All-
draghögstes Stäckelse i det heliga Echtenskapz Ståndet
begifwa/ och Eder en Ehre:Wän vthwälia/ medh hwil-
ken J effter Gudz Ordning och Ederi Lesworne til hu-
gnat kunde sammanbo: Så hafwen J Eder noga om-
sedt/ på det aldrastüteligaste betrachtandes/ hwem
J Eder dyrbare Hiertans Skatt skolat ombetroo/ och
hwarest J en vprichtig och trogen Wän träffa mände.
Enteligen hafwer den Himmelste Ledsgaren fört och
wiffst Eder/ til thenne nu närwarande Eder kärälskelige
BRUDH. I det stället Edert Hierta hafwer städt i
bland många ögon/ Lampor och Stiernor/ så hafwer
Eder nu/ widh denne BRUDENS påseende/ alle an-
dre sådane Lampor vthlocknat/ och Stiernor förmör-
kast: Sedan J hafwen fädt den/ hwilken J säkerligen
kunne öfwer gifwa och förtroo heela Edert Hierta. Om
henne glanzar det klara Ljusset/ som är en ährlich/ Chri-
stelig och ährbar Wandel/ en rätt Gudzfruchtan/ Be-
skedeligheet emoot sin Nästa / Willigheet och Wänlig-
heet moot hwar rättfännigh i gemene Leswornet. Om
henne lysar Sköönheetennes/ kyfhetennes / Sachtmo-
dighetenes / Huusachtighetennes Ljus. Och det är
det lyckelige Skenet/ som hafwer glanzat för Edra ö-
gon/ Hiertat vptändt/ Wägen wiffst/ at henne igenlee-
ta/ och til en Ehre:Wän vthkora. Här widh iagh
stannar/ och bifogor effter följande önskning:

ACH
höger
GUD!
Himmelste Säfte!
som
fogar haår
dhe Jordesta Räfte!
Genom Echten-
skaps Dand/
Eil wålsånd/ med tin Hand;
Och gjorde/ ac efter Echtenskapslage
Förknippas skulle denne här Dagen/
Dese Förnåhme Personer medh tin Willia;
Wårdes all Olycka långt från them boristilla!
Och som the nu börja med Glädje och Gåman/
Så lät them ock länge få lefwa tilsamman!
Af Eyck saligheet Lust-smakande Wijn
I Danmans Kalken lät Stånckias sult inn:
Swarande Skålen Eendræchtigheet bære /
Der igenom blifwa dhe inbördes kåre /
Ac Brudfolken snare høres bekomma
En lifen Arfwing och Lifisfruchtes blomma;
Och nåst effter hugneligh see /
Der lilla små-mysandes see!
Ware ock fölliande Åhr
Witne/ ac Kärlecken står
stådige i Floor / och
Annu groor! Glädje/
Fråd och From-
ma /

Sam-
dræchtigheet Blomma!
Hålla reen Kärleek; så ända siet Lopp/
Ac dem sidst fullbordas Himmelens Hopp/
Nådigh förlåne den Allrådande GUD;
Han dem ock heemsföre / som Brudgum sin Brud!

VIRTUTIS & AMORIS
SACRUM

Quotquot prolubio est lustrari,
Adeste animis, favete votis,
Piis, castis, fortunatis!

JOHANNES GEZELIUS

J. F.

Doctor & Professor, Theologus, etiam hoc anno
ACADEMIÆ RECTOR,

&

HEDEVVIG N. LIETZEN;

Bellula gratiarum Venus,

Pietatis alumna,

Exemplum castitatis,

Sui sexus virtutes superans vulgares,

Aeternum ejus ornamentum,

Quæ merito audiet; suo

Junguntur fato.

FELICES SPONSI,

Quibus

NATURA & CURA

VITÆ VENUSTATEM ac DECUS

Larga concessit;

Et, si quæ magis

Improbum incitant livorem,

Delectant probos.

His Vestra junxit

INDUSTRIA

VIRTUTES, MORES,

Quæque solent

Divinæ sibi comparare mentes.

Digni estis,

Quorum VIRTUTES & FATA

Legat posteritas.

Ma-

Magnum sanè Tibi nomen addis, Amplissime

Doctor *GEZELI*,

Acutis scriptis, inventisque ingeniosis,

Quodque mysteria Dei patefacis,

Quæ Scriptura loquitur;

Et quæ plura mirabitur Orbis

Nunc scrinia tenent, quibus

Major *TIBI* nominis jam surget gloria,

Major honor.

Haud vanus igitur vates auguror,

Immortalem nominis gloriam

Perpetuò victuram,

Quam docta *TIBI* pariet Camœna.

Ac neque deerit Tibi immortalitas.

Quæ suavior *TE* proles beet,

Ore quæ Patrem referat & ingenio,

Denique Matrem modestâ elegantia.

Sic

Duplici præclarus sobole,

Semper superstes, etiam post fata, vives!

Ergo,

Quod felix, Faustum Fortunatumque

Vobis eveniat, conjugium

Inite Lati, Casti Amoris Pleni!

Fides, Amor, Felicitas, sint Vestri,

Lares!

Exulent, Perfidia, Odium, Infortunium!

Seroq; Tandem, unde Trabitis originem,

Simul repetatis Astra!

Rata hæc benignum jubeat Numen,

Quæ, piis votis & sinceris,

Vester vovet

PETRUS *CARLING* Junior.

EZELI thalamum, vetat ut canat, ipsa Minerva
Agrestis calamus; quem reticere jubet.
Qvo saliat, miror! tenuissimus hic meus ergo,
Qvem mea Musa vetat, quem prohibetq; Dea.
Cultior huncce canat; sileat mea crassa Minerva,
Nunc graciles rivos claudat & ipsa suos.
Tanto operi, tenuis quia non respondeat ipsa.
Det tamen hoc votum, debiti in officium.

VOTUM.

Doctor GEZELIUS, quem nunc Academia nostra
Rectorem agnoscit, floreat in Thalamo.
Sicq; Torus viridis præbens uberrima grana
Semina, non secus ac dat bene cultus ager.
Sicut & in sancto thalamo fiet una voluntas:
Hic requiescat Pax, hinc Eris & fugias.
Nestoris & ambo, juncti in dulcedine summa
Sponsus, Sponsa annos sic numerent que sæves!

Hæc tenuissimâ quamvis devotissimâ
cama modulabatur avenâ

PETRUS OSENIUS.

In Skyldigheet och är/ nu denna Dag framstrida
 Medh det iagh kunna lär på Papperet vishsprida
 En lyckönskan som meer iagh intet kunna kan/
 Du tiensliga iagh beer til goda tages an.
 Den högste Herren Gudh han Brudpaar wäret förnåma
 Unne sligt Eldie. Liudh/ dem intet onde må skedma/
 Medh dem ware wår Gudh/ han skydde dem alltidh/
 Wälsigne deras Strudh/ och ware länge blidh!
 Han gifwe dem godh Åhr! godh Månader! godh Dagar!
 Godh Sunder! at dhe får hwadh deras Dygd behagar.
 Först Hellsan Gudh förån och seen titt goda giiff /
 För ån dhe fyrrias hån vnn dem och ett länge luff;
 Och at eij deras Namn/ som Werlden lærer göma
 Stadnar i deras Sampn/ lät Modren sundom åma;
 Och gifwa of sligt Barn som deras Fäder är:
 The frå från Sathans Barn ware Gudh alltidh får!

En Båta til det Högförnåma Belaget.

Abo weet iagh fins/ det Finland intet hafwer
 Och så myckit iagh mins om man heel Jorden
 grafwer
 Man det eij finna kan/ om eij i Åbo Nå
 In efter letar man/ man ther thet finna må:
 Eij thet i Sverige är doch fins det i des Städer
 In östra Åhrhuus lär det gifwa; och migh gläder/
 Fast Stockholm det eij har/ Nådndal det gifua må/
 Den Båtan hittar på/ wil eij des wårde få.

Tiensstyldige öfvergifwen
 Aff
 GUSTAF JOHAN Unger.

B

Spon-

Sponse tibi gaude, felix modo conjuge tanta:

Cælitus illa venit: non aliunde datur.

Est Virgo simplex, HEDVIG formosa, pudica:

Chara Deo nostro est: est studiosa domi:

Sponsa tibi gaude, felix modo conjuge tanto

Magnifico nostro: Cætera prætereo.

Vivite felices ambo sic vivere digni!

Et soboles vestræ sit Numerosa domus!

Vivite concordi junctissima pectora lecto!

Vestra mori nullo tempore fama potest.

Sur gerna wille iag/ vpmuntra Hug och Siñe/

Dch fatta Siädren an/ effter ett Skyldigt Miñe.

At iag med någon rad/ behedra må den acht

Som vppå denna Dag / sijres med ståat och

Pracht.

Doch är en nödigt migh/ sökia Poetist dichter

In Argument är nogh/ vthi the helga Skriffter

Uf hwilka man kan see/ hur' som den högste Gudh

Haar Eghtaståndet högt/ högt prisat i sin Budh/

Nåmiväl wålsignat them / som ächtas medh the orden:

Förökens/ wåper'til/ all'städz vppfyller Jorden/

Edart Wålde och Macht/ är öfwer alla ting.

In Menniskian hon är/ en Herre wärld omkring.

Thet är thet första Stånd/ som Gudh sielf hafwer i'stichtat

Der medh Qwinno och Man / äro tillkft förplichtat

Hafwa hwar annan fdr/ såsom ett Riött och Blodh;

Medh Dygd och ährbarheet/ lefwa i kärleek godh;

Fördenskul skal en man Faar och Moor öfvergiftwa/

Dch ehta Husfru när/ alt in til döden blifwa.

In

In Qwinnan hon är skapt/ aff Mansens Rött och Been
Den han förswara skal/ och fräja från alt Nieen.
Säll är den Man förwist/ som här nu kan vpsinna
Helst effter önskan sin/ en from och dygdig Qwinna!
Der aff han lefwa kan/ en dubbel longan Tidh /
Och altidh hugna sig/ när lyckan är så blidh.
In godh Boqwinna gör/ sin Man et roligt Sinne:
At han medh glädie stoor/ Bthe lefwer och Lüne.
En dygdigh Qwinna är/ en gäfwä vthaff Gudh.
Then man skal henne få / som håller Herrans Budh.
En dygdig Qwinna är / ädlar än ädlast Stenar/
Och är i Mannens Huus/ den bäste stätt man menar:
Hon gör sin Manne liufft/ at man henne wäl troor /
Hon arbetar medh flit/ och niuter Wining stoor.
Hon brukar Ull och Län/ i sina Synnor hastar:
Som Kiöpmans Skyp sirt godz från Fierran Ort inlastar:
Hon plantar Krydder-stön/ och aff sin händers Frucht
Sin Handel öfer hon medh Dngd ära och Tucht: 26. 26.
Ett så wälsignat Paar/ nu denne Dag hopgiffwa
Behagat hafwer Gudh: wälsignad meer dhe blifwa
När dhe til älder Högh/ i mycken Frögd och Roo
Vnder den högstes Skydd/ wälsignad sammanboo.

Thet önskar

JOHANNES J. JONELIUS.

Den

D En högste HERren Gudh/som Eder Liff haer
gifwit/
Efter hwars helga Budh/ Eder Aichta-Band
är blifwit/

Han låte Eder säll och tryggge sammanboos/
Det Eder alt går wäl/Ehr sielf til lust och roo/
Wilsign' Ehr Herren from/som palmträän grönskas wäda/
In til högh Alderdom/ Ehr Dngd sin Glanz mä sprjda,
När sådant Stedt här har/ i Himmelen allsist
En saligh Anda taar och Glädie vthan Briff.

Ehr Eders Magnificens medh Eder höge
Åhradet afkomne Brudh af Hieriarros
ger önskar Eder ödmuete och tiensberede
wilkige Tienare

PETRUS Orelbäck

Epithalamium cernitis,

Conviva optimi,
Conceptam hodie lætitiã leviter adumbrans;
Equidem hanc tantam,
Amplissimi vestri animi,
Simul non possunt,
Nisi in tabulã,
Agnoscere, capere, admirari.
In sanctissimum fœdus nuptiale,
Ipsa sanctitatis
Adcoque virtutum omnium imago,
Musarumque delictium,
Et cujus non boni capax,
Vir admodum Reverendus atque Amplissimus,

DN. D. JOHANNES GEZELIUS,

Consentit.

Ducit Sponsam,
Virtutibus suum sexum decentibus,
Amploque loco adprime commendabilem virginem,

DN. HEDEVIGAM SÆTZER/

Quod Ter Opt. Max.

Secundet! beet! fortunet!

Recordamini Optimi Hospites,
Quotiens pectus vestrum percudit,
Vel percellere etiam debuit,
Sponsi nostri omnibus numeris absoluta vita,
Sponsi nostri excellentissimæ dores,
Sponsi nostri præclarissima munia,
certe,

Ipsa Pallas quem educavit,
Insignibus donis decoravit,
Magnis honoribus ornavit;

Divino

Divino quid vobis sit animi,
Cum brevi admodum spatio,
Professorem, mox Pastorem Rectorem deinde,
Et nunc Sponsum nostrum prosequimini.
Forte quem subit aliqua meditatio,
An Intellectus hæc munera donet an fortuna?

Imo fortuna sed illa
Quam labore & vigilantia finxerat ipse.
Quid mirum qui pietate, sedulitate, industria,
Æquales vicit vincat honore?

Credite
In tempora ferrea incidisse aurei seculi hominem,
Non potuit Sanctius Vixi,
Sed quid pergo rudi penicillo
Magni herois decorem obulscare:

Hæc loci
Pueriles, Juveniles, viriles,
Virtutes Sponsi indefinitæ
Essent Calandæ,
Porro quid Sponsæ?
Vivam præfert ipsa imaginem,
Quæ judicium Paradisi facile anteverteret,
Qualem qualem cernitis talem judicate,
Eadem habitudo animi est quæ corporis,

Ut illie
Omnes Virtutes eodem hospicio Junctæ,
Sic hæc
Ex optima forma gratior virtus resultat,
Illa illa

Pulcherrimum conciliavit amorem,
Nam alium,
Pietas facile & Disciplina modesta,
Præcavit, abrogavit, damnavit,

Etenim

Etenim hoc ipsum evincit
Legibus Divinis consentaneus ordo
In ambienda desponsanda, ducenda Sponsa,
Eadem primæ conciliationis & ipsorum Sponsaliorum fuit fama,
Iustum modo tempus intercessit,
Quo ex suggestu futuræ nuptiæ ecclesiæ innotescerent,
Cum in ipso venerationis loco,
Verbi auxilio jungi dextras conspicimus;
Atq; sic certissima sunt indicia,
Inter Sponsalia nihil obvenisse obstaculi,
Quin nobis liceat cum agricolis
Ex optimo semine & temperato vere,
Amplam messem expectantibus,
Ex optimis signis felices nuptias ominari.
Equidem si credibile est,
Ex bonis bonos nasci ex fortibus fortes,
Ex maturis arboribus maturos provenire fructus,
Credibile etiam est,
Auspicatissimum finem conjugii affore:
Et liberi parentes semper imitentur,
Et ad ipsorum latus ipsos comitentur,
Prout
Non sine admirabili voluptate,
Reverendissimo Episcopo
Reverendissimum Doctorem,
Magnifico Procancellario
Magnificum Rectorem,
Vidimus junctum.

Præcellentissimis Neonymphis testa-
turus observantiam erexit
Anno M. DC. LXXX. VII. Cal: Sept.

PETRUS HOFLANDER.

Auß Jesu/ deine Gnaden-Handt
Dieß Hobe Pabr recht wohl bewahren!
Laß/ großer Gott/ in diesem Stand
Sie deine Hülffe stets erfahren!
Nim Sie auß diesem Welt-Getümmel/
Auß dieser Angst- undt Thränen-See/
Auß Elend/ Noth vndt allem Wee
Zulezt in deinen Freuden- Himmel!

Hæcce Minerva vover tenuis mea supplice
voco,
Hæcce pio jam nunc pectore verba petit;
Pelle procul benedicte Deus, rogo, tristia fata,
Atq; manu largâ prospera quæq; dato!
Ducite tranquillam Neonymphi ducite vitam;
Vos sanos seruet tempora longa Deus!
Suscipiant tandem radiantia sidera Olympi,
Sic dabitur summo júbila saucta Deo.

*In officij debiti tesseram fe-
stinus adposuit.*

NOACHUS RAULINIUS.
Rigâ Livonus.